

Szakmai beszámoló

**Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Nemzeti
Művelődési Intézet között létrejött Támogatási szerződésben vállalt
feladatok teljesüléséről**

Tartalomjegyzék:

I.	Képzések.....	3. oldal
II.	Műhelymunkák.....	3. oldal
III.	Együttműködések, projektek.....	7. oldal
IV.	Elemzések, kutatások.....	10. oldal

I. Képzések

1. Debrecenben egy képzési csoport indítása 15 fővel (Kulturális szervezetmenedzsment). Az oktatás jelenléti formában valósult meg Debrecenben, a megye településeinek bevonásával.

A kulturális intézményben közalkalmazotti jogviszony vagy munkaviszony alapján, szakmai munkakörben, legalább 6 órában foglalkoztatott közép- és felsőfokú végzettségű szakembernek – a 32/2017. EMMI rendelet alapján - kötelező ötévente minimum 120 órányi szakmai továbbképzési részvétel. Ebbe a folyamatba illeszkedett Hajdú-Bihar Vármegyében a 60 órás Kulturális szervezetmenedzsment képzés, amelyben a vármegye 11 településéről vett részt összesen 16 közművelődési szakember. Debrecenben az igazgatóság irodája adott helyet a 2023. május 5-én indult sokszínű képzésnek, amelynek a tananyagát a résztvevők igényeihez, érdeklődéséhez, illetve az általuk képviselt szervezet adottságaihoz, körülményeihez igazították az oktatók. A közművelődési szakemberek hetente találkoztak egymással és az oktatókkal. A képzés egyik nagy erősségét is ebben látták, mert ezáltal erősödött a kulturális hálózat, együttműködések generálódtak. Megismerkedtek többek között a Nemzeti Művelődési Intézet munkájával és programjaival, a szervezetfejlesztés legfontosabb kérdéseivel, a vonatkozó jogszabályokkal és bemutatták egymásnak saját településüket és a közösségeikért végzett munkájukat.

Ugyancsak sikerrel zárult a Kulturális intézmények vezetésének gyakorlata elnevezésű 120 órás képzés, amelynek a DEMKI Debreceni Művelődési Központ és Ifjúsági Ház Galériaterme adott otthont. A 23 fős csoportból öten a DEMKI vezető munkatársai voltak. A képzés során a hallgatók kiváló oktatóktól, gyakorlati szakemberektől kaptak vezetési és államháztartási ismereteket.

A résztvevők egyöntetűen arról számoltak be, hogy különösen hasznosnak és érdekesnek találták a tananyagot és az oktatók előadásait. Számos gyakorlati kérdésben kaptak eligazítást, miközben megismerkedhettek egymással és gyümölcsöző együttműködések alakíthattak ki. Ugyancsak a DEMKI Debreceni Művelődési Központ és Ifjúsági Házban valósította meg az intézet 2023. december 4-i zárással a Közművelődési szakértő képzést, amely regionális részvétellel valósult meg erősítve Debrecen regionális közművelődési szerepét. A képzés résztvevői Debrecenből, Hajdú-Bihar vármegyéből, illetve Békés és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyéből érkeztek. *Megvalósult egy képzési csoport indítása, annak keretében egy műhelymunka, illetve szakmai látogatás valósult meg Debrecen kulturális intézményeiben.*

II. Műhelymunkák

1. Debrecen, Piac u. 26. sz. alatti volt Zenei Könyvtár ingatlan képzőközpont helyszínné alakításának, valamint a Makoldi Sándor munkásságát bemutató állandó kiállítás létrehozásának előkészítése, hasznosítási és szakmai koncepció kialakítása, véglegesítése.

A tevékenység szakmai fejlesztésének koncepciója a múlt évben megszületett. Az együttműködő felek elkötelezettek a fejlesztési koncepció megvalósításában. 2023-ban a koncepció kapcsán kiemelt szerepet kapott a Makoldi Sándorhoz kapcsolódó legjelentősebb szakmai program, a Szellemi Kulturális Örökség jó gyakorlatok nemzeti jegyzékén szereplő érték, a debreceni Nemzetközi

Betlehemes Találkozó 2023. évi megvalósítása. Azonban a tervezett cselekvési terv nem készült el, mert időközben Debrecen Megyei Jogú Város az ingatlan hasznosítására más koncepciót fogadott el. *A tervezett műhelymunka megvalósult, azonban a fejlesztés, illetve konkrét megvalósítási lépések nem történtek, mert az ingatlan (Zenei Könyvtár) hasznosításának koncepciója időközben megváltozott, nincs lehetőség az ingatlan a programban tervezett hasznosítására. Javasolt, hogy a koncepció alapján a jövőben folytatódjon a központ kialakítása.*

2. Látóutak szervezése: Debrecen bábművészeti értékeinek megismerése, megismertetése céljából. Egy dunántúli bábcsoportvezetőkből és szakemberekből álló csoport fogadása Debrecenben a Vojtina Bábszínházban. Egy Hajdú-Bihar megyei-debreceni bábcsoport vezetőkből, bábos szakemberekből, illetve egy bábcsoportból álló csoport látogatása Veszprémben.

Hajdú-Bihar vármegye és Debrecen képviselőjében a Veszprém vármegyébe szervezett látóúton, május 11-14. között, 12 fő vett részt. Programjuk illeszkedett a Veszprémben megrendezett Bűvös Bábos Fesztiválhoz.

A négy napos programon 28 bábcsoport, 350 bábos gyerek, közel 100 közreműködő vett részt. A magyarországi vármegyék csoportjai mellett, határon túlról (Erdélyből, Felvidékről, Vajdaságból) is érkeztek a fesztiválra. A látóúton volt játékos város-nézés, koncertek, profi bábelőadások, Busó-tánc és tűzzsonglőr mutatvány, valamint kirándulás Tihanyba. A Veszprémi Agórában a látóút résztvevői megtekinthették a fellépő bábcsoportok előadásait. A Hajdú-Bihar megyei résztvevők mentora, a Bűvös Bábos program keretében Láposi Terka, a debreceni Vojtina Bábszínház művészeti vezetője volt, akit a veszprémi szervezők zsűritagnak kértek fel.

A Nemzeti Művelődési Intézet a fenti tapasztalatok alapján 2023. december 9-én bábcsoportvezetői képzést indított a Vojtina Bábszínházban. A képzés oktatóit Láposi Terka javaslata alapján hívta meg az intézet, aki részt vett a tananyag elkészítésében. A tanfolyama tovább erősíti Debrecen a régióban betöltött kulturális szolgáltató szerepét, ugyanis a képzésre a régió megyéiből és Kárpátaljáról is érkeztek résztvevők. A képzés a leghatékonyabb eszköz bábkultúra fejlesztésében és a debreceni bábművészet megismertetésében. *Megvalósult egy Hajdú-Bihar vármegyei csoport szakmai látogatása a Dunántúlon, valamint egy regionális bábos képzés a Vojtina Bábszínházban, 13 fő részvételével.*

3. Meglévő jó gyakorlatok adaptációs folyamatának leírása, tudástranszferek működtetése a működő gyakorlatokból, Debrecen-kistelepülések és a kistelepülések-város irányába. Egy járási hálózatfejlesztési napon, debreceni jó gyakorlatok bemutatása.

A Nemzeti Művelődési Intézet vármegyei igazgatóságának szervezésében Berettyóújfaluban, a Nadányi Zoltán Művelődési Házban, közel harminc közművelődési szakember vett részt a járás és a vármegye településeiről. Debrecen és a DEMKI-t ketten képviselték. A házigazdák nevében Lisztes Éva művelődési ház vezető köszöntötte a megjelenteket és bemutatta a Nadányi Zoltán művelődési Ház tevékenységét, külön kiemelve a közelmúltban kialakított és igen nagy népszerűségnek örvendő „Petőfi szabaduló szobát”, amelyet a költő életútja és versei ihlettek. A szabaduló szoba kellékeit szívesen utaztatták a vármegyében, már több település is igénybe vette a különleges szolgáltatást, amelyet gyerekek és felnőttek egyaránt élvezettel próbáltak ki. Debreceni jó gyakorlatokról Kulturális élménytér – a közösségi szolgáltatások új dimenziója címmel Halász D. János, a DEMKI Debreceni Művelődési Központ és Ifjúsági Ház igazgatója tartott előadást, bemutatva azt a tevékenységsorozatot,

amely a legkisebbektől a fiatal felnőttekig, családokig kínál fejlesztő és szórakoztató programokat, hasznos kikapcsolódást. Ismertette az intézmény történetét, azt a folyamatot, amelynek köszönhetően sikerült bevonni a fiatalokat a Ház életébe és bemutatott két kiemelt és népszerű programot: a *Mi a helyzet?* című projektet, amely a fiatalok közéletre nevelését szolgálja a döntési folyamatok megismertetésével és a „Tökmag Kuckót”, amely pedig a kisgyermekes családoknak szervezett programok gyűjtőneve, a kicsiknek szóló játékoktól a szülőknek szánt nevelési és egészségügyi tanácsadásokig. A találkozó elősegítette a DEMKI és a megye közművelődési szervezeti közötti közvetlen együttműködések kialakulását. A Nemzeti Művelődési Intézet vármegyei igazgatósága megalkotta a jó gyakorlatok hatékony adaptálásának módszertanát, modelljét. *Megvalósult egy járási workshop debreceni jó gyakorlatok bemutatásával, a megye és Debrecen szakembereinek bevonásával.*

4. Debreceni közművelődési jó gyakorlatok bemutatása a megyében megvalósuló járási tanácskozásokon, illetve debreceni szakemberek meghívása a járási műhelymunkákra.

A Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Vármegyei Igazgatósága Kultúr-Járás címmel rendezett járási szakmai napokat, négy településen, amelyeknek célja, hogy a résztvevők megismerjék azokat a jó gyakorlatokat, amelyeket adaptálhatnak a saját körülményeiknek, adottságaiknak megfelelően, így segítve egymás munkáját s egyúttal erősítve a kulturális hálózatot. Minden járási alkalomra a teljes vármegye megkapta a meghívást, így Debrecen közművelődési szakemberei is.

A szakmai napok sora februárban Kabán indult, a Mácsai Sándor Művelődési Házban. A Rendszerszemléletű társadalomfejlesztés, avagy jó projektgyakorlatok a közművelődésben című járási konferenciát egy felmérés előzte meg, amelyet a kabai Mácsai Sándor Művelődési Ház és Könyvtár munkatársai végeztek. A kutatás célja az volt, hogy felmérje a püspökladányi járásban lévő települések közművelődési céljait, szakmai kompetenciáit és jó gyakorlatait. Angyal László, a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar vármegyei igazgatója a közművelődési alapszolgáltatások kapcsán tartott gondolatébresztő előadást, majd három csoportban, műhelymunkában, word café módszerrel dolgozták fel a szolgáltatásokkal kapcsolatos szakmai és szemléleti kérdéseket.

A mintegy 30-40 szakember ezt követően a debreceni Vincze Béla közösségfejlesztő előadását hallgatgatta meg, amely játékos formában szólította meg a jelenlévőket és amely szakmatörténeti visszatekintést is jelentett egyben. Az előadás középpontjában a „Csináljátok gyerekek” sikeres ifjúsági program bemutatása állt. Dr. Márkus Edina, a Nemzeti Művelődési Intézet Felsőoktatás-Fejlesztési Központjának vezetője az értékfeltárásról, az értéktárak működéséről, a Hungarikum törvényről és -pályázatról tartott ismertetést, ami ösztönzően hatott az értéktárbizottsággal még nem rendelkező települések képviselőire is. Végül Hamvas László, a Hajdúsági Hallgatókért és Civilekért Egyesület ügyvezetője „mozgatta” meg a résztvevőket egy különleges, interaktív játékkal, amely a döntéshozatalban való együttműködés képességét vizsgálta meg a jelenlévők körében. Berettyóújfaluban, a Nadányi Zoltán Művelődési Házban a DEMKI is bemutatta jó gyakorlatait, márciusban. Derecskén is a művelődési központ adott otthont a tanácskozásnak, ahol a helyi lakosság életminőségének javítása, a kulturális feladatellátás járási hálózatának kiépítése, az intézmények és civilek összefogása volt a téma, amelyről Nádházi-Tálas Csilla intézményvezető tartott előadást. A kulturális hálózatépítés fontosságáról, szerepéről és lehetőségeiről Angyal László Hajdú-Bihar vármegyei igazgató beszélt, majd a résztvevők műhelymunkában gyűjtötték össze gondolataikat a hálózat célját, közreműködőit, feladatát és hatását illetően. A Derecskei Járás jó gyakorlatait, köztük a Létavértesi értéktárat Vályiné Pápai Viola, a Települési Értéktár Bizottság elnöke mutatta be.

A résztvevők, mintegy harmincan, nemcsak a járás képviseletében voltak jelen, többen érkeztek Debrecenből is. Novemberben Hajdúnánáson az értékfeltárási közösségépítő- gazdaságfejlesztő hatásának jó gyakorlatait ismerhették meg a résztvevők Hajdúnánásról és Polgárról. A megyei

résztevők között a DEMKI munkatársai is ott voltak. *Megvalósult 4 megyei járási hálózatfejlesztő műhelymunka megvalósítása debreceni szakemberek meghívásával.*

5. Együttműködések generálása, működtetése az értékfeltárás és közösségi hasznosítás területein, tájegységi együttműködések erősítése (kreatív ipar, kulturális alapú vidékfejlesztés) Tájegységi Értéktár kialakítása. Regionális szintű munkaszervezet kialakítása, ehhez modell kell kialakítani. Helyi közösségek erősítésével, egy agglomerációs együttműködés kialakítása. Határon átnyúló kapcsolatok erősítése. Fiatal generáció érzékenyítése, piaci szereplők megtalálása. Konkrét együttműködések kialakítása a helyi értékek összekapcsolásával.

A 2022-ben elindult közös munka az Érmelléki Tájegységi Értéktár lehetőségei című műhelymunkával folytatódott 2023. március 1-én, Létavértesen, az Irinyi János Emlékházban. A résztvevőket – köztük Panyola és Bagamér polgármesterét, Kéri Gáspárt, aki a határon túli Székelyhíd képviselőjeként volt jelen, Szentei Tamást, Debrecen Város kulturális osztályvezetőjét és Halász D. Jánost, a DEMKI Debreceni Művelődési Központ és Ifjúsági Ház ügyvezetőjét, valamint a további tizenöt közművelődési szakembert - Jantyk Zsolt, a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár Bizottság elnöke köszöntötte.

A települést Menyhárt Károly, Létavértes polgármestere mutatta be a megőrzött múlt és a tervezett jövő tükrében. A helyi értékekről és az értéktár elemeiről Vályiné Pápai Viola, a Települési Értéktár Bizottság elnöke beszélt, külön kitérve a tanácskozásnak helyet adó Irinyi-házra és a zajtalan gyufa feltalálójának a Nemzeti Értéktárba is felkerült életútjára. Az emlékházban található kiállítást a résztvevők a tanácskozás után meg is tekintették, hasonlóan a magyar kerámiákat bemutató Rozsnyai gyűjteményhez és az ipari műemléknek számító vízi vágóhidhoz.

A résztvevők megismerhették a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár Bizottság munkáját és jó gyakorlatként a Szamosháti Tájegységi Értéktárat. Az utóbbiról Muhari Zoltán, Panyola polgármestere szólt bővebben. A tanácskozást „Jövőkép, Tájegységi Értéktár” címmel, kerekasztal beszélgetés zárta Erdei Gábor, az Érmelléki Népfőiskolai Egyesület elnökének moderálásával. Az eszmecsere a tájegységi értéktár létrehozásának lehetőségeit vizsgálta.

Az esemény gazdaságfejlesztő részében a résztvevők megismerhették a helyi gasztronómiai értékekből rendezett bemutatót, amelyet létavértesi őstermelők és vállalkozók portékáiból rendeztek. A bemutató lehetőséget teremtett a termelőkkel történő találkozásra, megbeszélésre. A műhelytanácskozás résztvevői az Érmelléki Tájegységi Értéktár megvalósításában bízva zárták az eszmecsere. Angyal László vármegyei igazgató a műhelymunka minden résztvevőjével interjút készített. Az interjúk alapján összeállt egy fejlesztési javaslat csomag. A következő találkozóra Debrecenben a Partium házban került sor, ahol megalakult a munkacsoport a jelenlévő vármegyei és debreceni szakemberekből. A munkacsoport számos projektötletet dolgozott ki, amelyek közül egyet kidolgozott. A Lakitelek Népfőiskola Kárpát-medencei pályázati alapja a kidolgozott projektet támogatta, így az a terveknek megfelelően az Érmellék határon túli területén folytatódik 2024-ben. *Megvalósult egy projekt előkészítése és benyújtása a Népfőiskolai pályázati felhívásra, tájegységi értéktár alakításra és működtetésre. Megalakult egy munkacsoport a helyi értékek összekapcsolásán alakuló termék és szolgáltatás fejlesztése érdekében (Érmelléki torma, Debreceni páros)*

6. Debrecenben jól működő szakmai érdekegyeztető fórumokhoz hasonlóan kulturális szakemberekkel szakmai műhely indítása, az Nemzeti Művelődési Intézet koordinálásával.

A Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Vármegyei Igazgatóságának koordinálásával két alkalomból álló műhelymunka került megvalósításra. A műhelymunkán a megye négy térségi együttműködésekben jártas, hálózatépítő szemlélettel rendelkező szakember részvételével zajlott le, a Nemzeti Művelődési Intézet vármegyei igazgatósága által összeállított kérdéssor alapján. A kérdésekre adott válaszok, illetve azok megbeszélése, megvitatása alapján állt össze a regionális kulturális hálózat lehetséges modelljének leírása. *Megvalósult a műhelymunka legalább két alkalommal, a regionális kulturális hálózat modelljének leírása.*

III. Együttműködések, projektek

1. Látóút, kulturális alapú gazdaságfejlesztés eredményeinek megismerése.

A Nemzeti Művelődési Intézet segítette egy debreceni látópont, a Tímárház bekapcsolását a látópontok Kárpát-medencei rendszerébe. A Látópont hálózati együttműködés célja a jó gyakorlatok Kárpát-medencei rendszerének kialakítása és működtetése. A partneri együttműködés eredményként 2023. márciusában, a Közös Érték Egyesület pályázatán a DEMKI Tímárház Látópont címet nyert el.

A tevékenységhez kapcsolódó tudnivalókról, szemléletről 2023. szeptember 20-án mentorálási alkalom volt Jantyk Zsolt országos mentor vezetésével a DEMKI Tímárház Látópontban. A mentor a DEMKI kollégáival, köztük Halász D. János intézményvezetővel találkozott. A kulturális alapú vidékfejlesztés eredményeinek ismertetésén túl az új Látópont pályázat kiírásáról és a Látópontok lehetőségeiről, megyei látóutak és látópontok összekapcsolásáról szólt a mentorialalom. *Megvalósult egy debreceni látópont (Tímárház) bekapcsolása a látópontok rendszerébe, hálózati együttműködés segítése és egy mentorálási alkalom a Tímárházban.*

2. A XXX. Nemzetközi Betlehemes Találkozó megvalósítása, előkészítése. Ebben az évben a csak Debrecen és Hajdú-Bihar megyei településeinek részvételével. Egy megyei szintű kérdőíves feltárás megvalósítása a betlehemes hagyományokról.

A Hajdú-Bihar Vármegyében Betlehemes Találkozó előkészítése érdekében végzett felmérés 2023. 05.19-én lezárult. A felmérés célja a betlehemezéshez kapcsolódó vármegyei hagyományok, illetve a működő betlehemes csoportok megismerése volt. A kérdőíveket 81 településre juttatta el a Nemzeti Művelődési Intézet vármegyei igazgatósága. Nyolc település küldte vissza a kérdőívet. A visszajelzésekéből kiderült, hogy a legtöbb településen nagyon régóta nem működik betlehemes csoport, már nincsenek meg a régi „öregek”, akik ezt a hagyományt még ápolták, és át tudták volna örökíteni a régi szövegeket és forgatókönyveket a településeken. Két település, Mezőpeterd és Komádi jelezte, hogy náluk működő betlehemes csoport van, akik aktívan részt is vesznek a hagyományápoló rendezvényeken. Két további település, Ártánd és Furta közművelődési szakembere küldött korábbi betlehemezésről fotó dokumentációt, valamint régi idők betlehemi szokásairól és szövegeiről írásos dokumentumokat. Jelezték egyúttal, hogy már ezeken a településeken sem működnek a csoportok. A Nemzeti Művelődési Intézet 2023. június 15.-én „Az Igazság Napjának születése Betlehemezés a Motollával” című módszertani élményfilm bemutatóját rendezte meg Debrecenben az Apolló moziban, nagy szakmai érdeklődés mellett, a működő betlehemes csoportok részvételével. Az

előkészítés megalapozta a Nemzeti Művelődési Intézet, a Magyar Művészeti Akadémia, a Vojtina Bábszínház és a Motolla Egyesület együttműködését, melynek eredményeként valósult meg a Debreceni Betlehemes Találkozó 2023. december 8-9. között, 11 csoport részvételével, nagy sikerrel. A csoportok 3 vármegyét képviseltek, illetve egy határon túli csoport is gazdagította a találkozót. *Megvalósult egy megyei betlehemes találkozó, a találkozó előkészítése, megvalósítása összhangban az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség követelményeivel. Lezajlott egy megyei hatókörű megyei kérdőíves kutatás és értékelése. A Nemzeti Művelődési Intézet a találkozóról filmet készített, amelyet oktatási-módszertani feladatokra, illetve népszerűsítésre kíván felhasználni.*

3. Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Találkozó megyei megrendezése Hajdúnánáson.

A Nemzeti Művelődési Intézet és Nánás Pro Cultura Nkft. 2023. április 28-án rendezte meg a Hajdú-Weöres Sándor Gyermekszínházi Találkozót megyei programját. A minősítő verseny megrendezésében közreműködött a Népművelők Hajdú-Bihar Megyei Egyesülete, a Magyar Drámapedagógiai Társaság és az eseménynek otthont adó hajdúnánási Kéky Lajos Művelődési Központ. A találkozón hét együttes vett részt, amelyet Dr. Csiszár Imre, Hajdúnánás alpolgármestere nyitott meg. Mint mondta, számára a színház, így az amatőr színházi élet is arról szól, hogy a résztvevők szeretnének valamit adni: felejthetetlen élményt, önfeledt perceket. A nézőtér megtelt az egymásnak szurkoló, egymást biztató résztvevőkkel, valamint érdeklődőkkel. A különleges produkciók, között évről-évre egyre több, az úgynevezett „életjáték”, vagyis a gyerekek saját dramatizálásában készült előadás, amely az iskolai életéről, a mindennapokról, az egyre nagyobb teret hódító online világról szól, hol drámai erővel, hol pedig sok humorral. Ezt is díjazta a két fős zsűri: Pátkay Noémi és Dolmány Mária. Mindketten drámapedagógusok, a Magyar Drámapedagógiai Társaság elnökségi tagjai. A bemutatók után a csoportvezetők szakmai megbeszélésen, értékelésen vehettek részt, ezzel segítve a további munkájukat. A minősítést szerzett csoportok közül öt Debrecenből, kettő Ebesről érkezett a találkozóra. A debreceni csoportok meghatározó szerepet játszottak, ezzel is erősítve a város szerepét az országos találkozó megrendezésében. Három csoport különdíjban is részesült. A Manócskák, „A hiteles karakterszűrésért”, az Abakusz a „# Humorért” és a Bolyaisokk -A Nagyok, „Az átütő színházi játékért” kapott különdíjat. *Megvalósult egy megyei találkozó (Hajdúnánás).*

4. Hajdú-Bihar megyei Bábfórum megrendezése Debrecenben, a Vojtina Bábszínházban. Előtte felkészítés, mentorálás a bábszínház művészeinek részvételével. Bábműhely megvalósítása.

2023-ban különösen nagy érdeklődés mellett zajlott a vármegyei Bábfórum Debrecenben, a Vojtina Bábszínház új játszóhelyén, a Szabó Magda pódiumteremben, 2023. június 4-én. A fórumon öt csoport lépett színpadra. Valamennyien arany minősítést kaptak. A szervezők, a Vojtina Bábszínház mellett a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Vármegyei Igazgatósága és a Vasutas Művészeti és Kulturális Egyesület több, mint hatvan gyermeket látott vendégül, akik egymás produkciói mellett megtekinthették Kemény Henrik munkásságát bemutató kiállítást. A szakmai zsűri, Asbóth Anikó, a Vojtina Bábszínház igazgatója, bábszínész és Láposi Terka drámapedagógus, a Vojtina Bábszínház művészeti vezetője s egyben a játszó színház vezetője, külön kiemelte a csoportok témaválasztását, a gyerekek és tanáraik kreativitását és problémaérzékenységét. Minden produkcióban fontos szerepet játszott az élő hangszerezés zene és a népdal. A mesefeldolgozásokban is sok volt a saját ötlet. A Svetits Katolikus Óvoda Búzaszem Bábcsoportja Fésűs Éva: A hencidai aranyalma című meséjét adta elő. A Varga utcai Levendula Óvoda Bóbita Bábcsoportja A libapásztor szerencséje címmel alkotott saját mesét a gyerekek ötleteiből. Téglásról a „Babszemek” Döbrentey Ildikó meséjét alakították saját képükre. Vajon sikerül-e barátot találnia a kedves királykisasszonynak, aki egy kicsit duci? – tették fel a kérdést.

A hajdúszoboszlói Bárdos Lajos Általános Iskola Prücskők Bábcsoportja ebben az évben alakult a Nemzeti Művelődési Intézet Bűvös Bábos programjának köszönhetően. Előadásukban Az aranyszörű bárány című népmesét láthatta a közönség. A produkció egyik érdekességét a gyerekekkel együtt mozgó óriásbábok adták. A bemutatók sorát a Debreceni Református Kollégium Általános Iskolájának Triton Bábcsoportja zárta, akik mindig valami különlegességgel rukkolnak elő. A fuvolajátékkal kísért, szavak nélküli játék ugyancsak a fiatalok ötleteiből alakult, önmagunk keresése, saját arcunk megtalálásának nehézségei volt a témája. A bábfórum a hagyományoknak megfelelően műhelymunkával zárult. *Megvalósult indikátor: Egy megyei találkozó megrendezése 5 debreceni és megyei csoporttal. Egy bábműhely megvalósítása.*

5. FixDebrecen program, kreatív gazdaságfejlesztés a városi értékek és a megyei értékek „piacosítása”, amatőr nyitott alkotóműhelyek, tudástranszferek kialakítása a városban (népművészet, színház, bábkészítés képzőművészet).

A feladat keretében egy napos szakmai látóút valósult meg 2023.06.14-én Debrecenben. A FIX Debrecen kreatív műhely, mely a Látóút célja volt, egy határon átívelő, román-magyar együttműködés keretében jött létre, melyet az Interreg V-A Románia-Magyarország Program támogat. A FIX Debrecen programjának célja, hogy olyan közösségi tereket hozzanak létre, melyben professzionális eszközökkel felszerelve a kreatív közösségeket fejleszthetik, teret adhatnak nekik, és ezen közösségek tudását bővítve hosszútávon a helyi foglalkoztatásra pozitív hatást gyakorolhatnak. Törekvéseik közösségeket létrehozó, fejlesztő célkitűzései nagyban összekapcsolódnak a Nemzeti Művelődési Intézet küldetésével is, ez alapot ad egy gyümölcsöző partnerségi kapcsolat kialakításához.

A látóút résztvevői megismerték a FixDebrecen program működési modelljét, amelyben workshop-ok szervezésében gondolkozva kínálják szolgáltatásaikat. A megszólított egyének szinte azonnal önszerveződő közösségekké alakultak, akiknek a szervezők új, az igényeikhez igazodó programok szervezését indították el. A látóúton részt vevő szakemberek bejárhatták a közel 400 m²-en újonnan kialakított közösségi tereket. A program végére megszülettek az első, megyei szintű közösségi együttműködést támogató projektötletek, melyeknek megvalósítása mindkét szervezet érdekeit szolgálja. *Megvalósult a minimum egy 15 fős megyei kulturális szakemberekből álló csoport fogadása a FixDebrecen műhelyében.*

6. Felnőttszínházzás, közösségi színházak, AITA „off program” a megyéből. Regionális felnőttszínházzó találkozó megrendezése partnerségben Bakonszegen.

Minta értékűen, széleskörű összefogással, partnerségben valósul meg a Kárpát-medencei Kultúrpafta és Tündérkert Hálózat részeként a Pajta Művészeti Fesztivál, Bakonszegen 2023. június 2-3.-án és június 10.-én. A fesztivál megvalósításában együttműködött a Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzat, Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata, Bakonszeg Község Önkormányzata, a Bihari Népművészeti Egyesület, a Méliusz Könyvtár, a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Vármegyei Igazgatósága, valamint számos közösség. A fesztiválra a hagyomány és érték bemutatás volt jellemző. A művészeti sokszínűséget a népművészeti, népzenei programok, az irodalmi műsorok, múzeumpedagógiai foglalkozások, dixieland koncert, pasztell festészeti bemutató és műhely mellett a megyében első ízben megvalósuló Pajtaszínházi találkozó jelentette. A programot június 3-án Pajna Zoltán a Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzat elnöke, Gara Péter Bakonszeg község polgármestere, valamint Angyal László a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar vármegyei igazgatója nyitotta meg, illetve a második napon Dr. Puskás István köszöntötte a találkozó résztvevőit.

A Bessenyei György Emlékház udvarán sikerült igazi fesztiválhangulatot teremteni. A regionális amatőr színjátszó fesztivál első ízben valósult meg a térségben, az együttműködők elkötelezettek a folytatás mellett, amelynek további célja a regionális jelleg erősítése, további közösségek bevonása. A program szakmai alapját Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Kulturális Osztálya, Bakonszeg Község Önkormányzata és a vármegyei igazgatóság példaértékű együttműködése teremtette meg. Az együttműködő partnerek így egy Kárpát-medencei kulturális hálózat részesei lettek, amely a jövőben további lehetőséget adhat a projekt folytatásához. *Megvalósult egy találkozó megrendezése 3 csoport részvételével Bakonszegen a Bessenyei Ház udvarán*

IV. Elemzések, kutatások

1. Kreatív ipar megyei/városi helyzetfeltárása. A feladat illeszkedik a kulturális gazdaságfejlesztése megnevezésű közművelődési alapszolgáltatáshoz. A kulturális alapú gazdaságfejlesztés megyei eredményeinek és problématerületeinek feltárása. Kérdőíves kutatás a kulturális alapú gazdaságfejlesztés alapszolgáltatás helyzetéről.

A Nemzeti Művelődési Intézet a területi közművelődési feladatainak hatékony ellátása érdekében nagy hangsúlyt fektet a jó gyakorlatok azonosítására, azok tematikus gyűjtésére. Az intézet kidolgozta a jó gyakorlatok feldolgozásának és adaptációjának szempontjait, módszerét. Ezek alapján azonosította a közösségi művelődés számos jó gyakorlatát, amelyek az intézet szakmai adatbázisában, illetve módszertárában elérhetők.

A megyei kérdőíves kutatással a kulturális alapú gazdaságfejlesztésre kerestünk jó gyakorlatokat, kerestük a kapcsolódó probléma területeket. Az adatlapot kevés település töltötte ki. Mindebből arra lehet következtetni, hogy a kulturális alapú gazdaságfejlesztés, mint alapszolgáltatás, tevékenység és módszer, egyelőre nem ágyazódott be eléggé a helyi közösségi életbe és gondolkodásba. Azokon a településeken sem, ahol pedig végzik a tevékenységet, pl. falusiturizmus és az ehhez kapcsolódó rendezvények (helytörténeti tárlat), esetleg olyan gasztró-fesztiválok, amelyek látogatókat csálnak a településre a környékről. Számos helyen léteznek hagyományörző, pl. hímző szakkörök, de nem alakult ki a kreatív ipar. Ugyanakkor akad olyan kistelepülés, amely az idősek karácsonyát tekinti gazdaságfejlesztő tényezőnek. A FixPontban nem alakult ki mentor program, de a vármegyében az aSzakkör program keretében a vármegyei igazgatóság a Debreceni és Hajdú-Bihar Megyei Népművészet Egyesülettel együttműködve végez mentorálási feladatot a megye több településén, amelyek kapcsolódnak a kreatív ipar lehetőségeihez is. Az igazgatóság 2024-ben interjú módszerével kívánja a megyei tapasztalatokat megismerni. *Megvalósult egy kérdőíves kutatás a megye településeinek megszólításával.*

Lakitelek, 2024. január 8.

Novák Iren és Sonkoly János
ügyvezetők